2

VI MÖTS I SKOGEN

Verksamhetsberättelse & hållbarhetsarbete

2

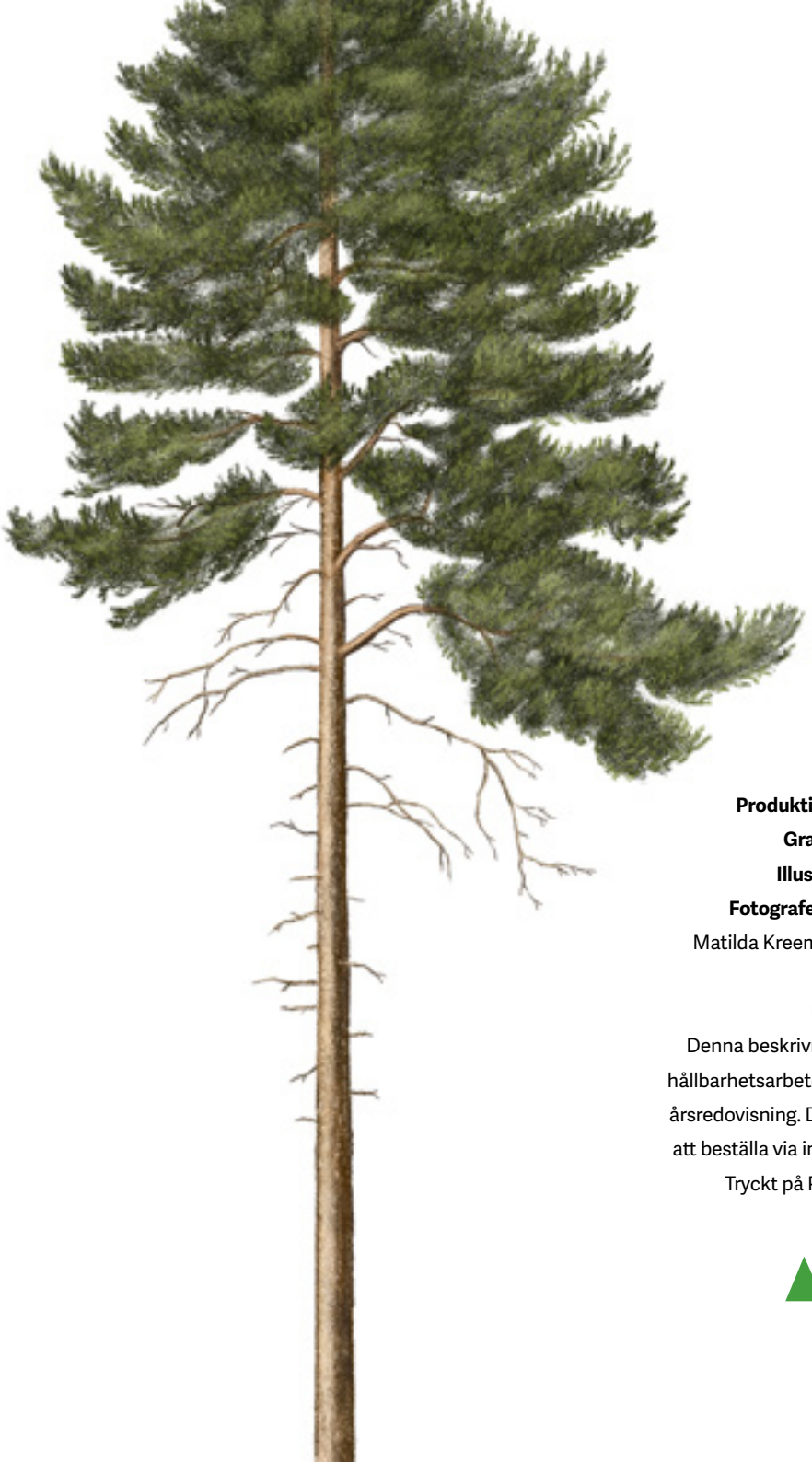

Produktion: Sverker Johansson/BITZER
Grafisk form: Josefin Tolstoy
Illustrationer: Jonna Fransson
Fotografer: Elin Fries, Sverker Johansson,
Matilda Kreem, Joakim Lagerkranz, Ylva Sundgren
Tryck: Trydells

Denna beskrivning av Mellanskogs verksamhet och hållbarhetsarbete innehåller även utdrag ur föreningens årsredovisning. Den fullständiga årsredovisningen finns att beställa via info@mellanskog.se eller 010-482 80 00.
Tryckt på PEFC och FSC-certifierat papper.

MELLANSKOG

ILLUSTRATION: JONNA FRANSSON FOTO: SVERKER JOHANSSON

14

5

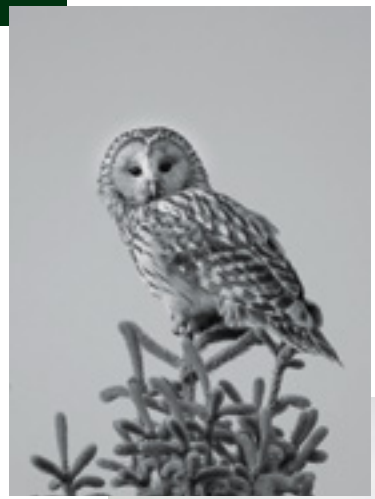

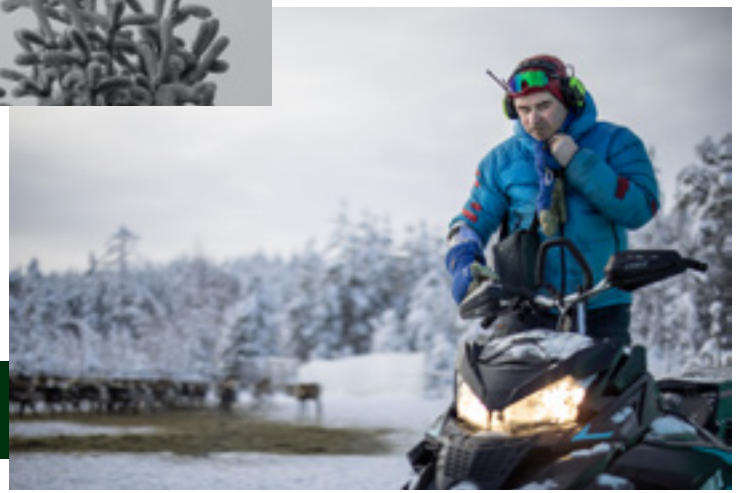

26

INNEHÅLL

4 Ordförandes ord

5 Vår vision och vår syn på hållbarhet

6 Året som gått – i siffror

8 Ekonomisk hållbarhet

12 Att rädda världen – ett hus i taget

14 Social hållbarhet

16 Miljö- och klimatmässig hållbarhet

20 Våra miljömål

22 Smart beslutsstöd ska minska körskadorna

24 Miljöaspekter och vår miljöpolicy

26 Harmoni i Härjedalen

28 Medlemsnytta

30 Digitaliseringen gör det lätt att äga skog

32 Så ska medlemsaktiviteterna sporras

34 Policyer och företagsstyrning

36 Ekonomisk rapport – utdrag ur årsredovisningen

58 Vd har ordet

60 Mellanskogs ledningsgrupp 2020

62 Mellanskogs styrelse 2020

Skogen länkar oss samman

KARIN PERERS, ORDFÖRANDE

Så summerar vi året som alla kommer att minnas: pandemins år, som länkade hela mänskligheten samman i kampen mot ett virus. Den svenska modellen – som inte helt stängde skolor och samhälle – höll skogsnäringen i gång. Avverkningarna fortsatte, industrin sågade och kokade. Tillsammans i Mellanskog levererade vi skogsägare rekordstora volymer virke och efterfrågan på sågade trävaror ökade.

DE SKOGAR VI LÄMNAR TILL NÄSTA GENERATION SKA VARA RIKARE ÄN DE VI HAR I DAG.

Ordinarie föreningsstämma, i pandemins första osäkra skede, sparade 2019 års vinst som stötfångare i föreningen. När läget hade klarnat, beslutade extrastämman i november om hela 36 miljoner kronor i vinstutdelning till medlemmarna. Med klokskap och förnuft hanterade vår kooperation prövningen. Vi tryggade hållbarheten i föreningen och därmed en grund för varje skogsgårds lönsamhet. Rörelseresultatet för 2020 är rejält. Trots utebliven utdelning från Setra Group och finansmarknadens svängningar, redovisar Mellanskog nu ännu ett år med vinst, som kommande stämma ska fördela.

FN:s världskommission för miljö och utveckling 1987 betydde genombrottet för begreppet hållbar utveckling. Kommissionens ordförande Gro Harlem Brundtland gav en definition som får genklang i varje skogsägarsjäl: Hållbar utveckling är en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Vi skogsägare behöver alltid tänka och planera på lång sikt. Brundtland avsåg förstås människogenerationer. Under ett skogsbestånds omloppstid hinner tre människogenerationer verka.

Hela mänskligheten länkas samman också i ansvaret för klimatet. Här är friska växande skogar och skogsråvaror makalösa resurser till gagn för atmosfären och för byggmaterial, bränslen och mycket annat som ersätter det fossilt burna.

Som medlem i Mellanskog främjar du hållbarhetens tre dimensioner: Ekonomisk utveckling, via föreningen och på din skogsgård. Miljöansvar, i ditt skogsbruk och genom Mellanskogs näringspolitiska påverkan. Arbete och framtidstro i hela landet. Visst är det fenomenalt! ●

FOTO: SVERKER JOHANSSON OCH JOAKIM LAGERKRANTZ

Vår vision

Starkare skogsägare och rikare skogar

Starkare skogsägare skapas genom bra ekonomi på skogsgården, höga virkespriser och skogsägare som fattar kloka och välgrundade beslut. Men det handlar också om näringspolitiska villkor – om rätten att äga och bruka sin skog. I dag och i framtiden. Rikare skogar betyder att det vi överlämnar till nästa generation ska vara ännu bättre än de skogar vi själva brukar. Vi tror på skogens miljönytta och värnar om den plats vi lever och verkar på. Vi låter vår kunskap om och kärlek till skogen synas i de beslut vi fattar.

Vår syn på hållbarhet

Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet är grunden i vår affärsmodell. Utgångspunkten i vår ekologiska hållbarhet är att de skogar vi lämnar till nästa generation ska vara rikare än de vi har i dag. Ett aktivt skogsbruk är ett av de bästa sätten att motverka klimatförändringarna. Vi är stolta över att vara en del av lösningen på vår tids största utmaning.

Vår ekonomiska hållbarhet bygger på att vi är en ekonomisk förening, med målet att ge medlemmarna god nytta och en skogsskötsel som skapar ett lönsamt skogsföretagande. Genom vår sociala hållbarhet skapar vi arbetstillfällen på platser där sysselsättningen kan vara låg. Jämställdhet och värdegrundsarbete är en rättvisefråga och en förutsättning för att skapa en starkare och mer konkurrenskraftig förening i framtiden.

Ryggraden i vårt hållbarhetsarbete är våra certifieringar – föreningen är certifierad enligt PEFC och ISO 14001. Vi strävar efter att bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling och våra nationella miljömål.

36 miljoner kronor betalades ut i vinstdelning till våra medlemmar.

34 % av våra medlemmar är kvinnor – målet är 40 %.

Året som gått – i siffror

Pandemiåret 2020 har varit en utmaning för oss alla. Ändå summerar Mellanskog ett gott rörelseresultat och tillväxt i medlemsantal, tjänsteomsättning och virkesvolym.

46 miljoner kronor – vårt rörelseresultat!

0

Vi har helt slutat med kemiskt behandlade plantor.

40% av medlemmarnas skog är miljöcertifierad

5,2 miljoner m³fub virke levererades till våra industri-kunder – det är rekord!

4 skogsägare om dagen blir medlemmar hos oss – nu är vi

26 550!

Mellan-skog deltar i Mera Tall–projektet!

Av 100 000 lastbilslass gick 13 % till omlastning på järnväg och 4 % till båt.

ILLUSTRATION: JONNA FRANSSON

Ekonomisk hållbarhet

Vårt mål är att skapa goda förutsättningar för ett lönsamt skogsföretagande.

För 2020 presterade Mellanskog åter ett rörelseresultat som översteg förväntningarna. Leveranser till industrin ökade samtidigt som driftskostnaderna sjönk.

För oss betyder ekonomisk hållbarhet en effektiv och värdeskapande verksamhet samt en god förvaltning av våra resurser. Vi drivs av vårt övergripande strategiska mål att långsiktigt stärka lönsamheten i medlemmarnas skogsföretag, men också av vårt operativa mål om ett ökat rörelseresultat till 2021.

För 2020 presterade Mellanskog åter ett rörelseresultat som översteg förväntningarna, trots en världsekonomi präglad av pandemin. Leveranser till industrin ökade samtidigt som driftskostnaderna sjönk. Finansnettot påverkades dock negativt av den finansiella oron som präglade våren samt utebliven utdelning från intressebolaget Setra Group.

Fluktuationer på marknaden

Trävarumarknaden vände starkt efter en skakig inledning i spåren av pandemin. Sågverken har haft låga lager och sålt till höga priser. Framför allt trävaruexporten till USA och ökad efterfrågan från Europa och Kina har agerat draglok.

De inhemska leveranserna av trävaror minskade något. Bygghandeln och ROT-sektorn har varit stark, men lyckades inte kompensera för minskad efterfrågan från till exempel småhustillverkarna. Mycket tyder dock på att träbyggandet kommer att accelerera under de kommande åren.

Marknaden för massaved var delvis problematisk under 2020. Grafiskt papper ersätts av digitala medier och den sjunkande produktionen leder till en minskad efterfrågan på massaved. Däremot har efterfrågan på förpackningsmaterial varit stabil. Den ökade e-handeln under pandemin kan vara en delförklaring. Överutbudet av virke från granbarkborresaneringarna har bidragit till sänkta massavedspriser.

Marknaden för skogsbränslen påverkades av årets höga medeltemperaturer där flera av månaderna blev varmare än normalt. Granbarkborrens framfart bidrog till höga volymer bränsleved i Mälardalen och Värmland. Produktionen av bränsleved minskade däremot i områden som inte drabbats av granbarkborren som en följd av den nya massavedsklassning som infördes hösten 2019.

Fokus på att rädda värden

Granbarkborresituationen i de södra delarna av Mellanskogs geografi har haft mycket stor påverkan på verksamheten. Högsta prioritet har varit att rädda värdet på medlemmarnas virke.

Arbetet har bedrivits såväl inom Mellanskogs verksamhet som i det gemensamma projektet Stoppa Borrarna, där hela branschen samverkar med berörda myndigheter för att hantera bekämpningen på både lokal och regional nivå. Inom Stoppa Borrarna har bland annat svärmningsövervakning genomförts. Mellanskogs personal har ansvarat för granbarkborrefällor som placerats ut i fält och veckovis rapporterat omfattningen till Skogsstyrelsen för bearbetning och presentation.

Under året har stora volymer granbarkborredödad eller skadad ved förflyttats ut ur Mellansverige på tåg och båt. Målet är att öka avsättningen för virket och att bibehålla en hög avverkningstakt i de påverkade skogarna. Då minskar granbarkborrens spridning och vi räddar stora virkesvärden.

Fler köper Mellanskogs tjänster

Efterfrågan på skogsvårdstjänster var hög under 2020 och tillgången till entreprenörer var god. Trots att covid–19 skapade osäkerhet kring tillgången till utländsk skogsvårdspersonal ökade Mellanskog sina leveranser av markberedning, plantering och ungskogsröjning.

Utvecklingen av digitala stöd i syfte att förbättra och förenkla verksamheten och medlemskontakterna har fortsatt. Några exempel är digital kontraktering, drönarinventering och implementeringen av planerings- och flödessystemet ForestLink, som sluter den digitala kedjan från rådgivning till redovisning. ●

FOTO: SVERKER JOHANSSON OCH ELIN FRIES

Detta har hänt under 2020

Mellanskog gjorde under året ett rörelseresultat på 45,7 (41,6) Mkr.

Den levererade volymen ökade med 170 000 kubikmeter virke till 5,2 miljoner m³fub – vår högsta siffra någonsin.

I november beslutade föreningsstämman om en ränta på insatskapital (5,9 Mkr) samt utdelning med levererat virke som bas (30,0 Mkr).

Under sommaren infördes medlemspremie på timmersortimenten. Detta följdes under hösten av en justering som ger medlemmar högre massavedspris än ickemedlemmar.

Fortsatt utbyggnad av virkesterminaler – med en sjunde järnvägsterminal invigd under 2020 – skapar möjligheter att göra affärer över en större geografi. Andelen virke som transporteras med tåg ökar varje år, något som gynnar både medlemmarna och klimatet.

Mellanskog transporterade cirka 100 000 lastbilslass under året varav 13 procent gick till omlastningsplats till järnväg respektive 4 procent till omlastningsplats till båt.

Leveranserna av timmer till träindustriföretaget Setra Group, som vi äger tillsammans med Sveaskog, fortsätter att öka.

Många av våra medlemmar har under året fått Mellanskogs hjälp att göra skogsskötselplaner och därmed skapat goda förutsättningar för ett ekonomiskt hållbart skogsbruk.

FN:s mål för global utveckling som Mellanskog bidrar till med sitt arbete inom ekonomisk hållbarhet.

Ekonomisk hållbarhet – de senaste fem åren

Rörelseresultat (Mkr)

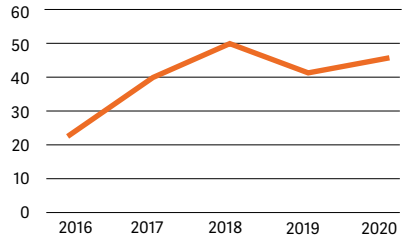

Eget kapital (Mkr)

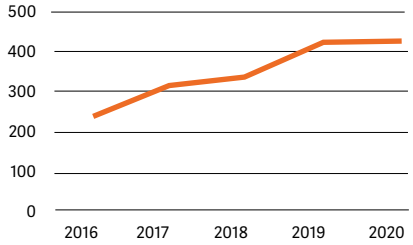

Omsättning skogstjänster (Mkr)

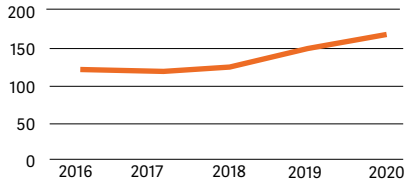

Levererat virke (1 000 m³fub)

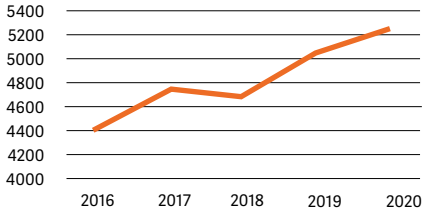

Granbarkborresituationen i de södra delarna av vår geografi har haft mycket stor påverkan på verksamheten. Högsta prioritet har varit att rädda värdet på medlemmarnas virke.

Trots att covid-19 skapade osäkerhet kring tillgången till utländsk skogsvårdspersonal ökade Mellanskog sina leveranser av markberedning, plantering och ungskogsröjning.

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Att rädda världen – ett hus i taget

Känslan. Formen. Att få bo klimatsmart. Det finns många anledningar till att träbyggandet tar fart i Sverige. Och Mellanskogs medlemmar levererar redan stora volymer till de allra mest profilerade byggprojekten.

Anna Ervast Öberg, Folkhem

Tajmningen kunde inte ha varit bättre, konstaterar Anna-Lena Gull som är marknadschef för Setras bygglösningar. I somras startades den nya fabriken i Långshyttan, som tillverkar korslaminerade byggelement tillverkade av virke från Mellansverige.

Det blev en rivstart. Setra levererar stommen till Cederhusen – Stockholms största flerbostadshus i massivträ och ett av de största trähusprojekten i världen i innerstadsmiljö. Affären bygger på en kombination av låg miljöpåverkan och hög service, och med bara två timmar till Stockholm ligger Långshyttan bra till.

– Det är förstås roligt att vi direkt får leverera ett så stort och intressant projekt med så tydlig miljöprofil, säger Anna-Lena Gull. Konceptet kring Cederhusen stämmer helt överens med vår affärsidé.

Cederhusen består av fyra trätorn som reser sig 10–13 våningar. Stommen av korslimmat trä utgör både väggar, schakt och bjälklag.

– Byggplatsen är speciell eftersom den ligger mitt i stan och på E4/E20:s tunneltak, säger Anna Ervast Öberg som är affärsutvecklingschef på Folkhem och projektleder bygget. Visserligen bygger vi bara i trä, eftersom det är klimatsmart. Men i det här fallet är trä det bästa valet även tack vare den låga vikten.

– Dessutom är det smidigt att jobba med en industri som ligger så nära, fortsätter hon. Hagastaden är krångligt ur logistiksynpunkt, transporterna måste vara noga planlagda för att det ska funka med trafik och plats för materialet. Här avropar vi byggelementen just-in-time med direktleveranser från Långshyttan. Det är klimatsmart och effektivt. Närproducerat när det är som bäst!

Setras sågar i Heby och Färila levererar virket till Långshyttan. Till en stor del är det Mellanskogs medlemmar som står för volymerna. Det är både gran och tall som gäller, även om marknaden vill ha gran på synliga delar av byggelementen. Hållfasthetsmässigt spelar dock inte träslagsvalet någon större roll. Däremot finns det en stor affärspotential i att jobba med nordiskt virke.

– Det stämmer, säger Anders Olsson, som är professor i byggteknik vid Linnéuniversitetet. Den största konkurrenten inom KL är Österrike, som är långt framme och har låga produktionskostnader. Men det nordiska träet har högre hållfasthet än det centraleuropeiska och det är en viktig konkurrensfördel. Det finns också en potential att göra produkterna ännu bättre genom att sortera kvaliteterna och använda virket med högst hållfasthetsklassning på utsidan och sämre virke på insidan av byggelementen.

Öppnar det även för traditionell massaved som en delmängd i KL-trä?

– Det vågar jag inte säga. Det är en intressant utvecklingstanke, men även träet inne i elementet måste vara hållfasthetsklassat. Tillbaka i Stockholm. Bygget av det första huset i Cederhusen pågår sedan ett halvår tillbaka och trästommen för samtliga våningar har rests. Anna Ervast Öberg är glatt överraskad av gensvaret från marknaden. Mer än 70 procent av de 111 lägenheterna har sålts på kort tid.

Som ett resultat av den starka försäljningen byggstartar nu Folkhem även det andra huset i Cederhusen. Långshyttan påbörjar sina leveranser i april.

– Många har fått upp ögonen för trä och dess fördelar som i en vacker och klimatsmart boendemiljö, säger Anna Ervast Öberg. Man kan säga att vi räddar världen – ett hus i taget. Och kunderna hjälper till genom att välja trä. ●

Om KL-trä

KL-trä står för korslimmade trä – massiva skivor av hyvlat virke som limmas ihop med vartannat skikt korslagt för ökad formstabilitet. Resultatet är byggelement som är både starka och styva i förhållande till sin låga vikt. De kan användas för att bygga allt från industrifastigheter till bostäder.

Anna–Lena Gull.

DÄRFÖR ÄGER MELLANSKOG EN DEL AV SETRA GROUP:

- Mellanskog får del av vinsten. De pengar som stannar i bolaget bygger värden som gynnar ägarna.
- Vi säkerställer att det finns fler aktörer och därför en fungerande timmermarknad.
- Vi kan ta hand om virket vid stora klimatrelaterade händelser som brand, storm eller insektsangrepp.

FOTO: YLVA SUNDGREN OCH SETRA

Social hållbarhet

Alla som jobbar hos Mellanskog ska trivas och utvecklas. Vår konkurrenskraft bygger på att vi tar tillvara våra medarbetares och entreprenörers kompetens, samtidigt som vi värnar om bygderna där våra medlemmar lever och verkar.

Tillsammans med entreprenörer, skogsägare och industrier skapar vi arbetstillfällen från Härjedalen i norr till Gotland i söder. Under året har vi sysselsatt över tusen personer – inklusive entreprenörer – framför allt i områden utanför storstäderna. Vi arbetar metodiskt för en bra och säker arbetsmiljö och ställer relevanta krav på våra entreprenörer.

Vi arbetar målmedvetet för att öka jämställdheten, som för oss både är en rättvisefråga och en förutsättning för framtida konkurrenskraft.

En hållbar arbetsplats

Under 2020 har vi omorganiserat oss för att fortsätta växa i medlemsantal och lönsamhet. Den nya organisationen ska stötta samverkan mellan olika funktioner, tydliggöra ansvar och sätta fokus på rådgivningen till skogsägare. För att lyckas behöver Mellanskog vara en hållbar arbetsplats.

Covid-19 har påverkat vår verksamhet under året, riktlinjer har antagits för att skydda både medarbetare och skogsägare från smitta. Många medarbetare har arbetat hemifrån vilket har inneburit utmaningar i ledarskap samt fokus på både fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Sjukfrånvaron har under året varit låg. Covid-19 fick inte fäste på arbetsplatser eller medlemsmöten. ●

Megumi Shimizu-Nilsson jobbar som leveransledare för biobränsle: ”Jag har fantastiska kollegor och blir inspirerad av dem. Jag känner mig också stolt över att jobba med ett hållbart material som skogen.”

Så ökar vi jämställdheten

Arbetet för ökad jämställdhet fortsätter. Här är våra mål:

FLER KVINNOR I ORGANISATIONEN

- Andelen kvinnor i organisationen ska nå 30 % – idag 20 %.
- Andelen kvinnor i fältverksamheten ska nå 20 % – idag 10 %.

FLER AFFÄRER MED SKOGSÄGANDE KVINNOR

- Mellanskogs medlemskår ska spegla andelen skogsägande kvinnor (40 %) – idag 34 %.
- Kvinnor och män ska vara lika nöjda med sitt medlemskap i Mellanskog (målet kommer att följas upp under 2021).

Två av FN:s mål för global utveckling som Mellanskog bidrar till med sitt arbete inom social hållbarhet.

FOTO: ELIN FRIES

Detta har hänt under 2020

Den stämmovalda föreningsstyrelsen utgjordes under året av tre kvinnor och fem män (38/62 %). Ledningsgruppen bestod under året av tre kvinnor och fem män (38/62 %).

2020 var 22 % av de förtroendevalda i Mellanskogs sbo-styrelser kvinnor. Det är en fördelning som inte speglar skogsägarkåren i stort och detta behöver förbättras. Vi tillhandahåller stöd till skogsbruksområdenas valberedningar vad gäller likabehandling och jämställdhet vid rekrytering av förtroendevalda. Vi har även hållit en årligen återkommande nätverksträff för föreningens förtroendevalda kvinnor.

Mellanskog har infört jämställdhetsperspektiv i interna utbildningar inklusive introduktionsdagar. Vid rekrytering ska det alltid finnas slutkandidater av båda könen.

En medarbetarundersökning med hög svarsfrekvens har genomförts. Mellanskogs anställda har ett starkt engagemang med väl förankrade värderingar, det är få medarbetare som upplever kränkningar eller konflikter. Våra chefer anses vara duktiga ledare och vår attraktionskraft som arbetsgivare är hög.

Under pandemin har medarbetare snabbt lärt sig digitala verktyg och utvecklat nya arbetssätt – inte minst för att fortsätta ge våra medlemmar god service.

Mellanskog har beslutat att införa ett aspirantprogram i syfte att öka Mellanskogs attraktivitet som arbetsgivare och avlasta den interna organisationen vid arbetstoppar.

En översyn av arbetsmiljöarbetet startades för att än mer sätta fokus på hälsa, arbetsmiljö och säkerhet samt öka kvaliteten i åtgärderna. En ny rutin för krisarbete har inrättats.

Mellanskog har i medeltal haft 222 anställda under året. Den totala sjukfrånvaron var 1,9 %.

Mellanskog vann 2020 utmärkelsen JÄMIX för Sveriges bästa jämställdhetsindex, en jämförelse gjord av Nyckeltalsinstitutet. Jämförelsen omfattar 350 organisationer och drygt 600 000 medarbetare i vitt skilda branscher.

Från härjigt till härligt:

Harmoni i Härjedalen

Vinterbete för renarna. Oro för förstörda planteringar. Härjedalen var känt för hårda markkonflikter. Men det var för tio år sedan. Ett unikt samråd mellan parterna har skapat mer harmoni i Härjedalen.

Nicklas Johansson.

”Det är markägarna som ska ha tack för att det blev så här bra. Det kan du skriva.

Nicklas Johansson sitter på skotern vid Tossåsens renhage utanför Nederhögen. Han och kollegan Mattias Lilja har precis släppt ut ett hundratal renar på skogsbete. Efter att ha vänt flocken – som först gick åt fel håll – på sina smala Lynxskotrar, är de nu tillbaka vid hagen igen. Men Mattias drar snabbt för att sätta upp svarta säckar längs vägen – varning för ren.

– Jo, men faktiskt. Det var markägarna som tog kontakt och började jobba för en lösning. Det blev jättebra och jovisst – vi hjälpte till lite vi också. Vi hade väl också koll på att renarna sällan orsakar stora skador, så det var inte så svårt att skriva på avtalet. Hade vi räknat med stora kostnader hade det inte gått lika lätt förstås.

Avtalet går ut på att skogsägarna rapporterar förmodade renskador på sina marker under skogsbetet på vintern. Skogsstyrelsen gör en oberoende bedömning när snön har smält. Renskötarna betalar för det som verkligen konstateras vara renskador. Men det har visat sig vara ganska sällsynt.

– Vad hade vi förra året? Fem skador, konstaterar Magnus Westfält som är skogsägare i Vemhån. Vi sitter i det varma fikarummet på Vemhus Bygg, som är Magnus företag. Det luktar trä och kaffe.

– Tre var älgbete, en skada var så liten att det inte räknades och så var det en skada som ersattes. Och det är ungefär så det ser ut, år efter år.

Magnus Westfält, Vemhån

Varför var det bråk innan då?

– Det handlade nog mest om osäkerhet, säger Magnus. Av historiska skäl var de tidigare generationerna mer i luven på varandra. När det kom in nya, samhällsengagerade skogsägare i leden som ville ha en lösning så blev det till slut så. Det här var folk på bägge sidor som var släkt med varandra också. Så det gick oväntat smidigt, även om det tog ett tag.

Nicklas Johansson lättar på täckjackan, vars många revor lagats med spinnakertejp. I morse var det minus 20, men nu är det knappt 10 kallgrader.

– Du vet, vi är så få människor. Barnen går i samma skolor, vi handlar i samma mackar och samma affärer, vi känner varandra … och är inte sällan släkt med varandra. Vi måste självklart hålla goda relationer.

Det fanns också en gemensam nämnare som öppnade upp för samarbetet. I ett renbetesområde blir det skyddsjakt när det uppstår problem med varg, eftersom renskötseln är mycket känslig för rovdjursstörningar. Jägarna i bygden – ofta skogsägare – som är oroliga för sina hundar och tillgången på älg, är nöjda med en pålitlig lösning om någon eller några vargar blir för närgångna. Närmaste vargetablering hamnar med viss automatik en bit bort.

– Det kan du väl inte skriva, skrattar Magnus Westfält. Men så är det i alla fall. Fast det är lätt att överdriva – det starkaste kittet är förstås att vi delar tillvaron i den här bygden. Kombinationen av ömsesidigt beroende och klara spelregler är en bra grund att stå på. Jag hoppas det här samrådet rullar på länge till!

Det hoppas Nicklas Johansson också. Samtidigt tror han att såväl samebyarna som skogsägarna måste vårda avtalet för att det ska leva länge:

– Det är noga med att vi för över erfarenheterna till nästa generation, annars kan det på längre sikt ta en annan vändning. Men hittills har det varit det väldigt harmoniskt. Det är balanserade människor på bägge sidor i den kontaktgrupp som träffas regelbundet, och då går det fint förstås. Jag kan faktiskt inte komma på en enda dålig grej med det här. ●

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Renbete i Härjedalen

Efter det så kallade renbetesmålet, vilket gällde rätten till renbete på privatägd mark i Härjedalen, följde förhandlingar som slutligen ledde fram till dagens unika samförståndslösning.

Nu bedrivs renskötsel på basis av nyttjanderättsavtal mellan de tre samebyarna Mittådalen, Handölsdalen samt Tossåsen och de privata markägarna. Markägarna upplåter tillsvidare sin mark till samebyarna med nyttjanderätt för renbete, främst vinterbete. Nyttjanderättsavtalen medför inte hinder för markägarens egna nyttjande och utveckling av sin fastighet. Eventuella skador på plantskogen följs och regleras med hjälp av Skogsstyrelsen som neutral part.

Miljö- och klimatmässig hållbarhet

Mellanskogs medlemmar är miljömedvetna – drygt 40 procent av medlemmarnas skogsareal är i dag certifierad enligt PEFC. Våra certifierade medlemmar har frivilligt avsatt cirka 50 000 hektar skog för naturvårdsändamål och det finns ett fortsatt stort intresse att certifiera sitt skogsbruk.

Andreas Andersson på Salbohed Skog AB servar hydrauliken i sensommarhettan. Företaget är en av Mellanskogs certifierade samarbetspartners.

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Vi arbetar målmedvetet för att minska skogsbrukets miljöpåverkan på bland annat djur, växter och vatten. Medlemmar och entreprenörer skapar miljönytta genom hänsynsytor, kantzoner, högstubbar och mycket annat. Vi jobbar ständigt för att utveckla och förbättra den hänsynen.

Flera viktiga indikatorer för Sveriges miljömål Levande skogar pekar åt rätt håll, det gäller till exempel arealen gammal skog, inslag av lövträd och mängden död ved. Mellanskogs nästan 27 000 medlemmar har olika målsättningar och sköter skogen på olika sätt – det skapar en mångfald som är viktig i ett hållbart skogsbruk, ur både miljö- och klimatperspektiv.

Ett aktivt skogsbruk skapar långsiktig ekonomisk lönsamhet och är en förutsättning för omställningen till ett fossilfritt samhälle. Produkter från skogen kommer att i allt högre grad behöva ersätta plast, olja och betong. EU-regleringar ställer allt högre krav på både minskade utsläpp och upptag av koldioxid i skog och mark. För att klara omställningen till ett fossilfritt samhälle måste både skogens tillväxt och avverkningen öka.

En grundförutsättning för att våra medlemmar ska kunna leverera nyttor, i form av både virke och höga miljövärden, är att ägande- och brukanderätten respekteras. Men också att skogsbruket är lönsamt.

De senaste tio åren har Mellanskog arbetat målinriktat med att flytta transporterna från lastbil till järnväg – något som både miljön och skogsägarna tjänar på. Under 2020 öppnades vår sjunde tågterminal, vilket i sin tur skapar förutsättningar för lönsam skörd av skogsbränslen. Störst potential för skogsbränsleskörd finns i områden långt från de stora energiförbrukarna i Mälardalen, vilket förutsätter tåglösningar.

Kvalitetssäkring av miljö- och klimatarbetet

Mellanskog är miljöcertifierade och anlitar enbart miljöcertifierade entreprenörer. Vi och våra entreprenörer arbetar enligt skogsbranschens målbilder för god miljöhänsyn, läs gärna mer om dem på skogstyrelsen.se.

VÅRA ENTREPRENÖRER KVALITETSDEKLARERAR VARJE UPPDRAG OCH VI GÖR EGNA REVISIONER AV UTFÖRDA SKOGSBRUKSÅTGÄRDER.

Fem av FN:s mål för global utveckling som Mellanskog bidrar till i sitt miljö- och klimatarbete.

Det innebär att vi tar ett större ansvar för miljö och biologisk mångfald än vad lagen kräver. Förutom målbilderna baseras vårt miljöarbete på aktuell lagstiftning, vår miljöpolicy, våra certifieringar och våra interna rutiner. Vi genomför både interna och externa revisioner inom olika delar av organisationen för att kvalitetssäkra vår verksamhet. Som ett led i arbetet med ständiga förbättringar gör våra entreprenörer kvalitetsdeklarationer vid varje uppdrag och vi gör också egna revisioner av utförda skogsbruksåtgärder.

Intern revision av certifierade skogsägare

Varje år görs revisioner hos skogsägare som är certifierade enligt PEFC genom Mellanskogs certifieringsparaply. Under 2020 har upplägget för revisionen av skogsägare uppdaterats, vilket innebär att information sprids till fler certifierade skogsägare och ett större underlag för uppföljning samlas in.

Under 2020 reviderades 99 slumpmässigt utvalda fastigheter och en enkät skickades ut till 1 500 certifierade skogsägare. Under revisionen granskades bland annat skogsskötselplaner och stickprov på utförda skogsbruksuppdrag hos de 99 reviderade skogsägarna.

Precis som tidigare år visar revisionen att våra skogsägare är intresserade och kunniga och sköter sin skog på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt. Många har avsatt mer för naturvårdande ändamål än de 5 procent som certifieringen kräver.

63 procent av de reviderade skogsägarna godkändes utan anmärkning, vilket är färre än vid tidigare revisioner. 36 procent godkändes med mindre anmärkning. Den vanligaste anledningen till anmärkning var bristande hantering av färsk död ved (främst brist på högstubbar), brister i skötselplanen och allvarliga körskador. Vi ser en ökning av antalet underkända kontrollerade utförda åtgärder både i föryngringsavverkning och gallring, i linje med utfallet av våra miljömål. Dokumentationen av utförda åtgärder har förbättrats, vilket tidigare varit en av de vanligaste bristerna.

Miljömål 2020

Mätbara miljömål utformas i överensstämmelse med miljöpolicyn och tar hänsyn till våra bindande krav. Målen beslutas med de betydande miljöaspekterna som grund (beskrivning av bindande krav respektive betydande miljöaspekter hittar du på sidan 35 samt 25), och utfallet kontrolleras genom uppföljning av utförda skogsbruksuppdrag och avvikelserapportering. ●

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Under 2020 har vi jobbat mot fyra miljömål

1. Öka tillväxten på medlemmarnas fastigheter med 10 procent till 2030.

Genom att öka tillväxten i skogen så ökar vi skogens upptag av koldioxid. Därför följer vi en rad mål för tillväxthöjande åtgärder på våra medlemmars marker.

Markberedning		UTFALL 2017	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020
	80 % av all föryngringsavverkad areal markbereds	37 %	37 %	37 %	42 %
Plantering	95 % av markberedd areal planteras	90 %	93 %	105 %	98 %
	95 % av plantorna är förädlade	100 %	85 %	96 %	96 %
Röjning	150 % av den areal som föryngringsavverkas röjs*	108 %	72 %	83 %	114 %
Gödsling	500 ha/år gödslas	339 ha	390 ha	778 ha	390 ha
Dikesrensning	Dikesrensningen ska öka. Utgångspunkt i 2017 års nivå	24 541 m	19 350 m	20 065 m	16 540 m

*) Ett bestånd behöver oftast röjas flera gånger för att gynna framtidsstammarnas tillväxt.

Utfall: Målet är delvis uppnått. Utvecklingen går åt rätt håll utom för gödsling och dikesrensning. Gödslingen varierar från år till år, men över tid ligger vi i linje med målet. Inför 2020 reviderades nyckeltalen. Därför avviker en del historiska nyckeltal från de som redovisats i tidigare hållbarhetsredovisningar.

2. Alla avverkningar på certifierade fastigheter ska vara godkända enligt PEFC-kravet för färsk död ved.

Död ved är en mycket viktig faktor för den biologiska mångfalden. Genom att fylla på med färsk död ved säkerställer man en succession av död ved – att den finns i olika nedbrytningsstadier för att tillgodose olika organismers behov och att det finns död ved över tid.

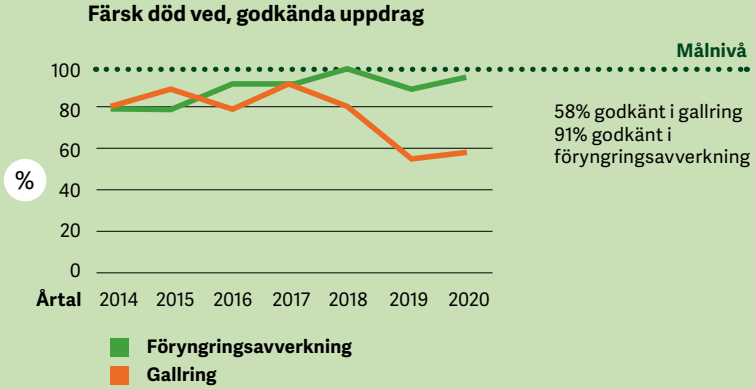

Utfall: Målet är inte uppnått.
81 procent godkänt i snitt. Handlingsplaner för att komma tillrätta både med den negativa utvecklingen och för att nå målet är beslutade.

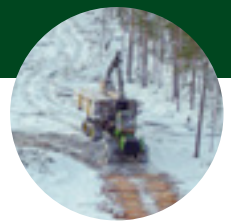

3. Inga allvarliga körskador förekommer.

En skada orsakad av körning i skogsmark klassas antingen som "körskada" (beroende på längd och djup) eller "allvarlig körskada". Det är skadans läge som avgör hur den klassas – en allvarlig skada berör vatten eller påverkar naturhänsyn, forn- eller kulturlämning eller friluftsliv. Skador i marken orsakade av körning leder bland annat till föroreningar och risk för utlakning av metylkvicksilver om skadan uppstår i närheten av vatten.

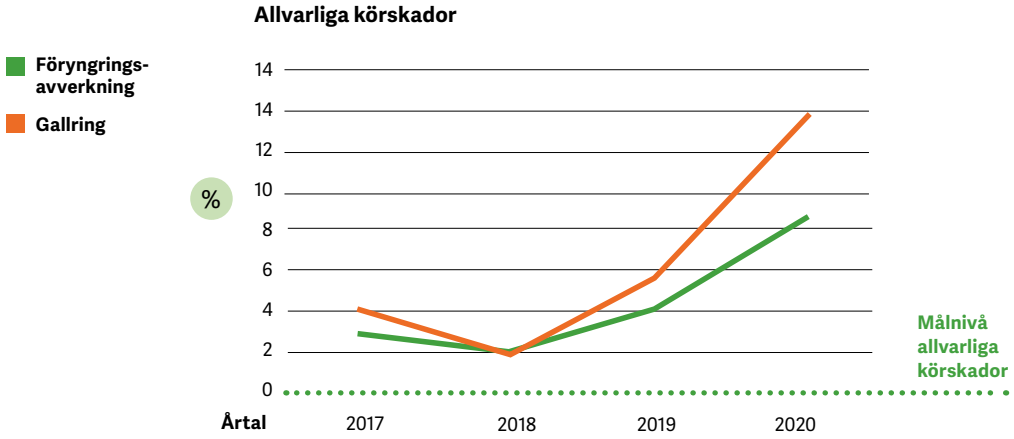

Utfall: Målet är inte uppnått. Vid revision av utförda skogsbruksåtgärder registrerades allvarliga körskador på 9 procent av urvalet i föryngringsavverkning och 14 procent i gallring, samt 3 procent i markberedning. Handlingsplaner för att komma tillrätta både med den negativa utvecklingen och för att nå målet är beslutade.

4. Transporteffektivitet – utförda transporter ska nå minst 95 procent jämfört med optimal körning.

Våra virkestransporter motsvarar cirka 4,7 miljoner liter diesel och cirka 12 760 ton koldioxid. En procents förbättring i transporteffektivitet motsvarar en minskning av koldioxidutsläppen med ca 130 ton och motsvarar i pengar ungefär 3,8 miljoner kronor. 2020 präglades av covid-19. Framför allt tryckpapper (våra leveranser av granmassaved) har påverkats negativt med påfallande ryckiga leveranser, vilket påverkar transporteffektiviteten.

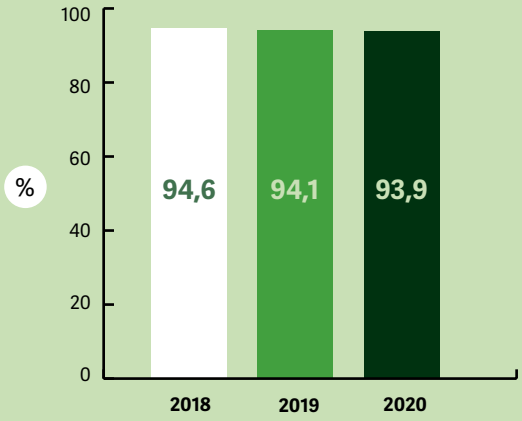

Utfall: Målet är inte uppnått.
Vi har nått 93,9 procent (2019: 94,1 procent).

FOTO: SVERKER JOHANSSON OCHELIN FRIES/BITZER

Blöta höstar, milda vintrar och granbark-borrevirke som snabbt måste ut ur skogen. Det har varit svårt att köra skonsamt under de senaste två åren. Men nollvisionen vad gäller allvarliga körskador ligger fast. Nu tar Mellanskog hjälp av digitala beslutstöd.

Isabelle Bergkvist snackar framtid med Peter Hornwall vid Hällstigens Skogsentreprenad, som kör en slutavverkning utanför Heby. Mycket har blivit bättre de senaste åren, menar Peter som med skördaren skapar förutsättningarna för terrängtransporten: ”Framför allt traktdirektiven. Och det är nödvändigt när vädret ser ut som det gör”.

Resan mot nollvisionen:

Smart beslutsstöd ska minska körskadorna

”Det här ska vi lösa, säger Isabelle Bergkvist med eftertryck. Hon är produktionschef vid Mellanskog med uppdrag att säkra tillgängligheten till medlemmarnas avverkningar – samtidigt som de allvarliga körskadorna ska bort.

Och tillgängligheten även till mjuka, fuktiga marker går att förbättra, menar Isabelle Bergkvist. Den snabba digitaliseringen av skogen ger nya möjligheter.

– Under våren introducerar vi ett smart planeringsverktyg för basvägsplanering som heter Timber Trail. Innan avverkningen identifierar vi optimala körstråk och både minimerar risken för markskador och effektiviserar avverkningsarbetet. Beräkningarna bygger på skanning, markfuktighetskartor och hur volymerna fördelas på trakten.

– Där mycket virke ska rulla ut måste marken hålla, så där ska det risas. Grot tar vi ut på de delar av trakten där det passar. Det ger torrt, rent grot som betalas bättre. En välrisad basväg ger också andra fördelar: det ger snabbare framryckning, lägre bränsleförbrukning och bättre arbetsmiljö för förarna. Vi kommer på sikt också att optimera var

FOTO: SVERKER JOHANSSON

avläggen placeras och kombinerar det med bästa möjliga logistik på avverkningstrakten.

Hur kommer medlemmarna att märka det?
– På flera sätt. Körskadorna förväntas minska, terrängtransportavstånden också. Det visar i alla fall Skogforsks utvärderingar av Timber Trail. Det sparar både mark och diesel. I det större perspektivet kommer bättre tillgänglighet att säkra flödet i våra leveransavtal. Det ger föreningen en bättre lönsamhet, eftersom det finns stora premier kopplade till industrileveranser just-in-time. Det kommer alla medlemmar till del!

De skador som ändå uppstår rapporteras vid den självdeklaration som alla Mellanskogs entreprenörer fyller i när objektet är avverkat.

– Våra produktionsledare åker ut och träffar våra entreprenörer oftare nu, för att diskutera hur kvaliteten i jobbet kan öka ytterligare ett snäpp. Som sagt, det är en utmanande väderlek vi möter och då krävs extra fokus, trots att vi verkligen har duktigt folk i maskinerna.

Vad kan jag göra som medlem för att minska skadorna?
– De medlemmar som ser till att tillgängliggöra sina avverkningar kommer att ha fördelar av det. Ligg några år före i planeringen! Om du ska avverka – investera i vägen. Hugg upp längs kanterna för att skapa bra avlägg, vägen torkar upp och den blir lättare att underhålla och ploga. ●

"EN VÄLKOMMEN UTVECKLING"

Vegard Haanaes
Vd Gysinge Skogar

En kavelbro säkrar en svag överfart – skonsammare och effektivare.

Vegard Haanaes är vd för Gysinge Skogar, som är Mellanskogs största medlem med 60 000 hektar skogsmark. Företaget står själva för planeringen av både avlägg och drivning, och han hoppas att Timber Trail kan bidra till ännu bättre slutresultat.

– Fokus är att undvika problem … och de problem vi ändå måste lösa ska vara väl beskrivna, säger han. För att säkra den breda kompetens som krävs för att planera en effektiv och skonsam avverkning jobbar våra planerare två och två. Då kan de också bolla lösningar med varandra.

– Dessutom nagelfar vi i ledningen varje traktdirektiv innan vi skickar det till Mellanskog. Finns det frågetecken så ska de inte behöva lösas under arbetets gång, det sänker kvaliteten och ökar kostnaderna. Att Mellanskog inför Timber Trail är en välkommen utveckling eftersom det även optimerar terrängtransporterna. Det blir mindre maskinkörning på trakten, helt enkelt.

3 steg till skonsam och effektiv drivning

Avgränsa objektet. En GIS-modell visar bra avläggsplatser (ljusgrönt) som tillsammans med objektsdata ger dig förslag på effektiva och skonsamma basvägar i Timber Trail.

Du kan sedan välja att köra alla volymer till ett avlägg …

… eller fördela volymerna på två avlägg. Du får ett antal nyckeltal och kan jämföra de olika alternativens skotningsavstånd och totala körsträckor.

Detta har hänt under 2020

Under året skedde en stor ökning av antalet utförda kurser i skogsbranschens utbildningsplattform Skötselskolan, både för våra medarbetare och entreprenörer. Mellanskog har gjort en ny kurs gällande spårbarhet av leveransvirke för att säkerställa ett godkänt ursprung.

Förnyelsekurser i natur- och kulturhänsyn genomfördes för medarbetare och entreprenörer och utbildningar i naturvärdesbedömning (NVB) genomfördes för nyanställda. Vårt digitala stöd för NVB utvecklades. Vi ser en fortsatt stor ökning av antalet kvalitetssäkrade naturvärdesbedömningar under 2020. All behandling av plantor består numera av icke-kemiska skydd.

Mellanskog deltar i projekten GRIP on Life och Skogens vatten som syftar till att sprida kunskap om skogsbrukets påverkan på vatten och att stärka hänsynen till vattendrag och våtmarker.

Flera träffar för objektsplanerare och skogsbruksplanläggare har genomförts för att likrikta och säkerställa kvaliteten i arbetet för respektive roll.

Arbetet med utökade och utvecklade terminalytor möjliggör effektivare logistik – och därmed en större klimatnytta. Fler fältbesök hos entreprenörer har gjorts av interna miljö- och kvalitetsrevisorer än tidigare. Effektivare planering och uppföljningsarbete har kunnat utföras genom användande av drönare.

Covid-19 har lett till att möten i större utsträckning har genomförts digitalt, vilket bidrar positivt till klimatet. Tjänstekörningen har minskat med 21 procent – det motsvarar cirka 56 000 mil på ett år, eller 14 varv runt jorden.

Vår miljöpolicy

Vi ska i hela vår verksamhet arbeta för ett fritt, aktivt, lönsamt och miljömedvetet familjeskogsbruk genom att:

- Arbeta för ett ansvarsfullt uthålligt familjeskogsbruk
- Följa aktuell miljölagstiftning
- Ständigt förbättra och utveckla verksamheten från miljösynpunkt
- Skapa balans mellan äganderätt, produktion och social hänsyn
- Verka för en biobaserad ekonomi
- Hushålla med resurser
- Föra en öppen dialog om miljöarbetet med forskare, myndigheter och ideella organisationer
- Begränsa negativ miljöpåverkan
- Följa våra bindande krav

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Miljöaspekter

Miljöaspekter är de faktorer i en verksamhet som kan påverka miljön. Tabellen visar de aspekter som vi klassat som betydande. Det innebär att de kan ha stor påverkan på miljön, samtidigt som Mellanskog i hög grad kan styra över utfallet. Vi arbetar med allt detta och i tabellen noteras om det finns något utöver interna rutiner som styr arbetet.

Betydande miljöaspekt	Förtydligande	Styrs genom
Miljöhänsyn på fastigheten	Miljöhänsyn totalt på respektive skogsfastighet.	PEFC, lagstiftning.
Miljöhänsyn i uppdraget	Miljöhänsyn vid varje enskild åtgärd.	PEFC, lagstiftning, målbilder för god miljöhänsyn, naturvärdesbedömning, skonsam drivning, miljömål.
Biologisk mångfald	Avsättningar på fastigheter, hänsyn vid åtgärder.	Lagstiftning, naturvärdesbedömning, PEFC, målbilder för god miljöhänsyn, miljömål.
Vattenpåverkan	Påverkan vid dikning, dikesrensning, vattenöverfarter, kantzoner mot vatten, vattenlagring av plantor, etc.	Lagstiftning, PEFC, målbilder för god miljöhänsyn, skonsam drivning, miljömål.
Markpåverkan	Korrekt bedömning av bärighet och tidpunkt för åtgärd, skonsam drivning, markfuktighetskartor, risning för markhänsyn, forn- och kulturlämningar etc.	Lagstiftning, PEFC, skonsam drivning, målbilder för god miljöhänsyn, miljömål.
Innehåll i skogsskötselplanen	Underlag för beslut om avsättningar för naturvård samt åtgärder.	PEFC, kvalitetsuppföljning.
Miljökompetens	Miljökompetens hos medarbetare och entreprenörer.	Skoglig utbildning, PEFC, ISO 14001, målbilder, skötselskolan.
Transportalternativ	Val av transportalternativ för effektiva transporter som till exempel minimerar felkörning.	Transportoptimering och uppföljning.

Medlemsnytta

Vi finns till för våra medlemmar, som också är våra ägare. Tillsammans blir vi starkare när alla får konkret nytta av sitt medlemskap. Bättre betalt för virket, ökad kunskap genom medlemsaktiviteter och utbildningar och ökad trygghet när vi proaktivt förbättrar förutsättningarna för ett hållbart skogsbruk.

Stark föreningsnytta i utmanande omvärld

År 2020 gick i pandemins och granbarkborrarnas tecken. Med erfarenheterna från sommaren 2019 i bagaget satsade vi stora resurser på att hjälpa de skogsägare som drabbats av granbarkborrens angrepp.

Trots ett svårt omvärldsläge där många branscher drabbades av sämre konjunktur lyckades Mellanskog hålla lönsamheten uppe. I slutet av året kunde föreningsstämman besluta om en vinstutdelning på 36 miljoner kronor till våra medlemmar.

Digital medlemsdemokrati

Mellanskogs medlemmar kunde inte mötas fysiskt, men tomrummet fylldes med olika former av digitala aktiviteter. Både föreningsstämman och extrastämman kunde genomföras digitalt. Föreningen, och många av våra medlemmar, har därmed vuxit i sin digitala förmåga – ett digitaliseringssprång som annars kunde ha dröjt flera år.

Nyckeltalet skogsägarnytta

Nyckeltalet skogsägarnytta mäter det totala ekonomiska värdet som föreningen skapar per levererad kubikmeter virke (kr/m^3). Talet utgörs av skogsägarnas nettointäkter i kombination med Mellanskogs rörelseresultat. 2020 sjönk nyckeltalet med 8,1 procent. Detta berodde i huvudsak på lägre virkespriser efter överutbud av granbarkborreskadat virke. ●

Detta har hänt under 2020

Mellanskog fortsätter att växa. Vid årets slut var vi 26 550 medlemmar. I genomsnitt väljer nästan fyra skogsägare att bli medlemmar i vår förening – varje dag!

Den anslutna medlemsarealen var vid årsskiftet 1,556 miljoner hektar, en ökning med 39 000 hektar under året.

Föreningen delade ut 36 miljoner kronor till medlemmarna i form av ränta på insatskapital samt efterlikvider baserade på levererat virkesvärde till föreningen.

På föreningsstämman uppdaterades stadgarna. De harmoniserades med lagen om ekonomiska föreningar och gör det möjligt för oss att i framtiden dela ut efterlikvid till de som köper tjänster av Mellanskog. I de nya stadgarna ges också föreningsstämman möjlighet att välja in en ledamot i föreningsstyrelsen som inte är medlem eller nära släkt med en medlem i Mellanskog.

Skogsutredningen lämnade sin rapport i november. Utredningen innehåller positiva förslag, som att Skogsstyrelsen ska sluta med inventering nyckelbiotoper. Samtidigt vänder sig Mellanskog kraftfullt mot förslag om utökat formellt skydd av skog, ökat regelkrångel för skogsägare och utebliven förstärkning av äganderätten. Behandling av utredningen kommer att ske under 2021.

Dom från Mark- och miljööverdomstolen i det principiellt viktiga fallet om lavskrikan och artskyddsförordningen meddelades i slutet av 2020. Tyvärr innebar domslutet att ärendet åter förvisas för hantering av myndigheterna och den juridiska cirkusen fortsätter. Mellanskog driver ärendet som ett principfall tillsammans med LRF Skogsägarna.

Det lönar sig att vara medlem. Under sommaren infördes medlemspremie på timmersortimenten. Detta följdes under hösten av en justering som ger medlemmar högre massavedspris än ickemedlemmar.

Vi har lyft vår digitala förmåga. Trots pandemin lyckades vi hålla igång medlemsmöten och säkra medlemsdemokratin. Ordföranderådet har mötts två gånger på distans. Både föreningsstämman och extrastämman genomfördes digitalt.

Vi satsar på att förbättra vår rådgivning och har inrättat fyra tjänster som föreningsutvecklare. Deras uppgift är att driva den regionala föreningsutvecklingen och de är katalysatorer mellan våra förtroendevalda och medarbetare.

FOTO: SVERKER JOHANSSON

Utvecklingen av digitala stöd i syfte att förbättra och förenkla verksamheten och medlemskontakterna har fortsatt. Några exempel är vidareutveckling av Mellanskogsappen, digital kontraktering, drönarinventering och implementeringen av planerings- och flödessystemet ForestLink, som sluter den digitala kedjan från rådgivning till redovisning.

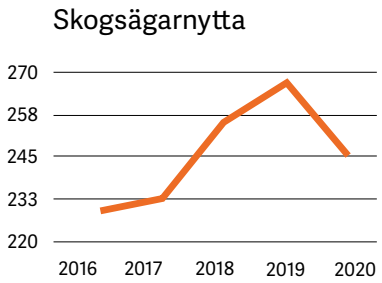

Skogsägarnyttan (kr/m³) utgörs av skogsägarnas nettointäkter i kombination med Mellanskogs rörelseresultat.

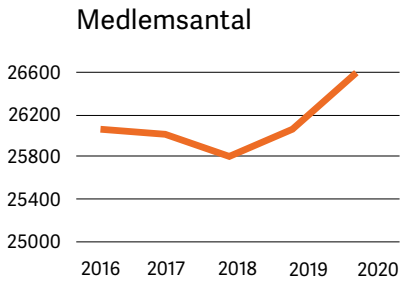

Katarina Jansson, distansskogsägare:

”Digitaliseringen gör det lätt att äga skog!”

Möt Katarina Jansson, som tillsammans med sin bror tagit över familjens skog i Grängshyttan. Då bodde hon i London. Nu i Stockholm. – Men digitaliseringen gör det lätt att äga skog var man än bor, menar hon.

Katarina spenderade mycket tid i skogen som barn. Under helger och lov styrde familjen kosan från Linköping till fastigheten i Grängshyttan norr om Örebro. Tolv år gammal flyttade Katarina med sin mamma till England, men fortsatte ha regelbunden kontakt med Sverige och skogen.

– Det kändes alltid härligt att komma till pappa på somrarna och få sätta på mig stövlarna och springa ut i skogen på äventyr. Jag älskade att gå ut med korg i handen och leta bär och svamp, harsyra och göra te på granskott, berättar hon.

För fyra år sedan tog Katarina och hennes bror över skogen efter pappa Bengt. Båda syskonen bodde utomlands vid den tiden – Katarina i London och brodern i Kina. Bengt bor fortfarande kvar på gården och fungerar som ett mycket uppskattat bollplank när Katarina har funderingar och frågor.

UTE I SKOGEN KAN JAG SE PRECIS VAR JAG STÅR I KARTAN, JAG KAN KLICKA PÅ DEN OCH FÅ FRAM UPPGIFTER OM SKOGEN – OCH SÅ KAN JAG HA MED MIG MIN RÅDGIVARE I MOBILEN!

– Men det var mycket lättare än jag trodde att bli skogsägare. Skogsskötselplanen var en ledstång och att jobba med min dåvarande skogliga rådgivare på distans gick jättebra! Det som var jobbigast var att lära mig det svenska skattesystemet och att bokföra skogsbruksåtgärder.

Nu, inne på fjärde året som skogsägare, börjar Katarina bli varm i kläderna och sedan årsskiftet bor hon med sin make Nick och barnen i Stockholm.

– Det känns roligt nu när jag börjar bli mer van. Jag börjar lära mig om en helt ny bransch och ser en fantastisk möjlighet att driva egen verksamhet i ett hållbart sammanhang.

Att sköta skogen på distans från Stockholm jämfört med London innebär inte någon större skillnad.

– I våra digitala tider känns det faktiskt inte så annorlunda. Med Mellanskogs hjälp och min pappa på plats går det bra. Men visst, det är ju lättare att planera och framför allt att njuta av skogen när man kan komma dit på bara tre timmar. Jag kan få mer känsla för den och bli påmind om vilka områden jag vill bevara för framtiden.

Medlemsappen är ett stort stöd

– Den funkar jättebra! Pappa hade skogsskötselplanen i en pärm och det var inte lika praktiskt. Det är lättare att lära känna skogen med hjälp av appen. Ute i skogen kan jag se precis var jag står i kartan, jag kan klicka på den och få fram uppgifter om skogen just där, förklarar Katarina. Och så kan jag ha med mig min skogliga rådgivare i mobilen!

Vi ringer upp Katarinas skogliga rådgivare, Mikael Cantzler, för att byta några ord. Han för genast risken för granbarkborreangrepp på tal.

– Den frågan är högt upp på agendan för många skogsägare just nu. Vi borde nog höras, Katarina! Barkborrarna har fått en rivstart i värmen, säger han.

Katarina har inte kunnat resa till fastigheten under våren, eftersom hon inte vill ta onödiga risker med tanke på covid-19. Hon frågar Mikael var risken för angrepp är som störst och vad man bör göra om man fått angrepp på sin skog.

– Det som gäller just nu är att hålla ögonen på riskbestånden, det vill säga främst gammal granskog. Vi kallar det ”sök och plock” och det innebär att vi tar bort angripna grupper av träd. Ibland behöver vi avverka hela bestånd där man redan fått större angrepp. Risken är annars att angreppen fortsätter, säger Mikael.

Mikael tipsar om ett skikt i medlemsappen som visar i vilka av Katarinas skogsbestånd risken för barkborreangrepp är förhöjd.

– Oj – rött är dåligt, eller hur? Jag gillar ju den där skogen – den vill jag nog inte avverka, utbrister Katarina när hon tittar i appen.

Mikael förklarar att det röda i kartan är tänkt som en hjälp när man inventerar skador.

– Det är ingen sanning – det talar om att ”här trivs nog barkborrarna”. Det sparar tid när man letar efter angripna träd i skogen, säger han.

Skogsägarens engagemang avgör

De båda kommer överens om att höras av inom kort för att prata vidare om inventering av barkborreangrepp och kommande skogsbruksåtgärder. Vi kommer in på hur det är att äga skog på distans. Mikael tycker att det behöver avdramatiseras.

– Många som ska ta över skog är fundersamma över hur det ska gå, eftersom de ofta inte bor på fastigheten. Jag menar att skogsägarens engagemang är det viktiga. Man saknar ju inte automatiskt engagemang bara för att man inte bor på fastigheten – tvärtom! Det går alldeles ypperligt att sköta sin skog på distans, säger han. ●

TEXT: MALIN VON ESSEN. FOTO: MATILDA KREEM.

De nya föreningsutvecklarna:

Så ska medlems-aktiviteterna sporras

Utbyte över regiongränserna. Smarta idéer som får fäste hos fler. Mallar för framgångsrika kurser. Proffsigare utbildningsmaterial. Och framför allt: någon som håller igång föreningsaktiviteterna och stöttar de förtroendevalda medlemmarna.

Mellanskog har precis genomfört en organisationsöversyn och på varje verksamhetsområde finns nu en föreningsutvecklare, som ska stötta de förtroendevalda i deras arbete med aktiviteter och medlemsrekrytering.

– Jag har jättestora förväntningar, säger Anna Gudmundsson Thyrell, som ger hästarna torrhö ute i den gnistrande vintersolen. Hon bor i Järvsö, är vice ordförande i Mellanljusnans skogsbruksområde och starkt engagerad i medlemsaktiviteterna. Men det räcker inte med engagemang – det måste finnas tid också.

– Det är ett svårt pussel för de flesta av oss förtroendevalda, som har gård, företag eller jobb att sköta. Så föreningsutvecklaren får en nyckelroll! Vi har alltid haft bra kontakt med föreningens medarbetare, men just att få stöttning i planeringen är mycket värt för oss förtroendevalda.

– Kul med höga förväntningar, konstaterar Mårten Karlow som snart börjar sin nya tjänst. Det är ett spännande skede att börja i, med de nya digitala verktygen som snabbt kommit på plats. Pandemin verkar vi tyvärr få dras med ett tag till, men vi har lyckats riktigt bra med omställningen till mer distansaktiviteter. Redan förra våren hade vi en mycket välbesökt digital skogskväll om skogens skatter tillsammans med Areal, det blev lite av en aha-upplevelse för mig hur väl det togs emot av medlemmarna.

Han tror också att föreningen nu kan kraftsamla mellan verksamhetsområdena på ett helt annat sätt än tidigare.

– Det är en viktig del av uppdraget – att jag och mina tre kollegor samverkar genom att plocka upp lyckade idéer och sprida dem över gränserna. Det är onödigt att alla uppfinner hjulet. Jag kommer också att samarbeta tätt med andra som har utvecklingsansvar på Mellanskog och coacha våra förtroendevalda, så min roll är att vara en knutpunkt mellan de förtroendevalda och medarbetarna på föreningen.

Tillbaka i hästhagen

Anna Gudmundsson Thyrell tror att pandemin skapat nya, viktiga förutsättningar för digitala möten, som kommer till nytta även när krisen är över:

– Vi har lärt oss att mötas på distans, och det kan ju vara oerhört smidigt. Det är också ett bra sätt för distansskogsägare att kunna vara med på medlemsmöten och aktiviteter. Och de som bor i stan blir allt fler.

Men det digitala får inte gå ut över det personliga mötet, tycker hon:

– Det är oslagbart att diskutera skogsskötsel och ekonomi i fält, där alla som deltar har samma bild framför sig, säger hon. Men visst måste vi också hitta nya arbetssätt och här har föreningsutvecklarna en viktig roll framöver. Jag hoppas att vi också får stöttning i att genomföra uppföljningar av vad aktiviteterna egentligen ger. Det är nyckeln till att göra skillnad! ●

TEXT OCH FOTO: SVERKER JOHANSSON/BITZER

Anna Gudmundsson Thyrell

Mårten Karlow

5 uppgifter i den nya rollen

- **Föreningsutvecklarna ska bidra** till att alla medlemmar och förtroendevalda har samma förutsättningar i alla delar av Mellanskog.
- **En naturlig kontaktpunkt** som underlättar kommunikationen mellan förtroendevalda och medarbetare.
- **Stöttar de förtroendevalda** med planering och genomförande av medlemsaktiviteter och medlemsrekrytering.
- **Ett regionalt ansvar** för Mellanskogs medlemsutbildningar.
- **Stöttar sbo-styrelser och** valberedningar med kompetensutveckling.

Policyer och företagsstyrning

Skattungbyn, Dalarna

Mellanskogs högsta beslutande organ är föreningsstämman, som bland annat antar stadgarna. Föreningen styrs av föreningsstyrelsen. På regional nivå finns skogsbruksområden som väljer fullmäktige till föreningens stämma och arrangerar medlemsaktiviteter samt stöttar den operativa organisationen. Skogsbruksområdenas styrelser är rådgivande organ till föreningsstyrelsen och vd genom ordföranderådet.

INTERNA FÖRVÄNTNINGAR

Medlem/förtroendevald
- Tydlig information och rådgivning.
- Kostnadseffektivt och systematiskt miljöarbete.
- Att vi är långsiktigt hållbara.
- Vi lyfter brukandets värde för både klimat och ekonomi.

Leverantör
- Bra rådgivning och information.
- Att vi följer lagar och krav och är långsiktigt hållbara.

Medarbetare
- Möjlighet till kompetensutveckling.
- Bra hjälpmedel och stöd i det dagligaarbetet.
- Tydliga direktiv och bra kommunikation.

Entreprenör/transportör
Bra stöd och tydliga direktiv. Möjlighet att påverka.

Utifrån intressenternas behov och förväntningar har två områden lyfts upp till bindande krav. Dessa är ledstjärnor i det ständiga förbättringsarbete vi bedriver:
- Vi ska ha ett kostnadseffektivt och systematiskt miljöarbete.
- Vi ska vara tydliga i direktiv och information genom hela produktionskedjan och mot externa intressenter.

BINDANDE KRAV

EXTERNA FÖRVÄNTNINGAR

Industrikunder
- Certifierad råvara.
- Att vi följer lagar och relevanta krav samt Code of conduct.

Samhället
- Att vi följer lagar och relevanta krav och bedriver ett långsiktigt hållbart skogsbruk.
- Att vi levererar en förnybar råvara.
- Att höga naturvärden värnas.
- Att vi är lätta att nå och lätta att förstå.

Myndigheter
- Att vi följer lagar och relevanta krav samt arbetar systematiskt.
- Sektorsansvaret.
- Deltar i samråd och dialoger.

Frivilligorganisationer
- Tydlig information och dialog.

FoU
- Att vi testar nya forskningsresultat och bidrar med idéer och synpunkter.
- Bra information och öppenhet kring data.

Som en del av vår värdegrund lovar vi ömsesidiga och ärliga affärsrelationer till entreprenörer, industrikunder och skogsägare. För att säkerställa och ständigt förbättra vårt arbete följer vi policyer och riktlinjer. I grunden vilar vårt arbete på lagstiftning, certifiering, företagsspecifika rutiner, våra stadgar och vår kvalitetsstandard Mellanskogsstandard (kvalitet, miljö, körskador och objektsplanering).

FOTO: SVERKER JOHANSSON/BITZER

Här följer några andra exempel:

- **Mellanskog jobbar för ärliga** och transparenta affärsrelationer för att motverka korruption, bland annat genom policyer och riktlinjer som etiska regler, finans- och kreditpolicy och konkurrensrättslig kod. Vi arbetar även med kontrakteringsvillkor samt den branschgemensamma standarden för entreprenörsavtal, ABSE 09.
- **För att säkerställa** att den råvara vi förmedlar inte har tvivelaktigt ursprung arbetar vi enligt vår inköpspolicy, nyckelbiotopspolicy och certifieringar för spårbarhet.
- **Medarbetarna ska ha trygga** villkor och god arbetsmiljö. Det säkerställer vi bland annat genom vår personalpolicy och våra riktlinjer för arbetsmiljö, löner, mångfald och jämställdhet samt vår policy mot kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.
- **Mellanskog respekterar** internationellt deklarerade mänskliga rättigheter och accepterar inte barnarbete (ILO-konventionen 138).
- **Relationen mellan skogsbruk** och rennäring bygger på ömsesidig respekt. Vi följer PEFC-standarden om hänsyn till rennäringens intressen.
- **Mellanskog välkomnar människor** ut i skogen. Allemansrätten är en fantastisk tillgång och med frihet att nyttja andras mark följer ett ansvar att respektera gällande regler.
- **Intressenters förväntningar och bindande krav**
Mellanskog har gjort en analys av vilka intressenter som påverkas av vår verksamhet. En bedömning har sedan gjorts av vilka förväntningar de kan tänkas ha på vår verksamhet, utifrån detta har vi definierat bindande krav.

Ekonomisk rapport

UTDRAG UR ÅRSREDOVISNINGEN

2021

INNEHÅLL

Förvaltningsberättelse 37
Sammanställning över förändringar i eget kapital 38
Resultaträkning 39
Balansräkning 40
Kassaflödesanalys 42
Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalys 43
Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer 44

Utdrag ur förvaltningsberättelse

Resultat för 2020

Mellanskog visar ett rörelseresultat om 45,7 Mkr (41,6 Mkr). Resultatförbättringen mot föregående år beror främst på högre timmer- och massavedsmarginal samt bonus för hög tillförlitlighet i leveranser. Resultat efter skatt uppgick till 40,5 Mkr (88,9 Mkr) varav 7,2 Mkr utgör en skatteintäkt för en återförd skattekostnad hänförlig till räkenskapsåret 2019 med anledning av utdelningarna under 2020. Föreningens likviditet är fortsatt god.

Bankmedel och kortfristiga placeringar uppgick vid årsskiftet till 1 527,4 Mkr (1 433,8 Mkr). Föreningens soliditet uppgick vid årsskiftet till 15,2 % (15,8 %). Fritt eget kapital uppgick till 161,9 Mkr (157,3 Mkr) och nettolåneskulden till 419,0 Mkr (425,3 Mkr).

Total omsättning av virkesvolym, exklusive sågverksflis, uppgick till 5 238 tm^3fub (5 033 tm^3fub), en ökning med 4,1 %. Virke från medlemmar och leverantörer förmedlad via egen fältorganisation uppgick till 4 592 tm^3fub (4 437 tm^3fub), en ökning med 3,5 %.

Aktier och andelar i Setra Group AB

Rörelseresultat i Setra Group AB blev 117 Mkr (8 Mkr). Avvikelsen mot föregående år förklaras främst av förändringar i nettoförsäljningspriserna, vilket delvis motverkats av lägre timmerpriser och bättre resultat av valutasäkringar. Bruttovinstmarginalen har ökat till 26,3 % (24,2 %). Setra Group AB :s kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till 383 Mkr, främst förklarat av tillfälligt längre kredittider avseende timmer. Under året har ett nytt banklån upptagits med 150 Mkr. Nettoskuldsättningsgraden har minskat till 19 % (28 %).

Det utgående bokförda värdet på aktierna i Mellanskog för Setra Group AB per 2020-12-31 uppgår till 632 Mkr (632 Mkr) vilket motsvarar 25 kr (25 kr) per aktie. Det bokförda värdet på aktierna i föreningen understiger föreningens andel av Setra Group AB:s egna kapital.

Mellanskogs nettofordringar på Setra Group AB uppgår till 145 Mkr (133 Mkr) per 2020-12-31. Ingen utdelning lämnades från Setra Group AB under 2020 (56,9 Mkr).

Aktuell ägarbild i Setra Group AB	
Mellanskog	49,52 %
Sveaskog AB (genom Sveaskog Förvaltnings AB)	50 %
Medlemmar, anställda och övriga	0,48 %
Totalt	100 %

Förslag till disposition av föreningens resultat Till 2021 års föreningsstämma står följande medel till förfogande:	
Balanserade vinstmedel	121 449 305 kr
Årets resultat	40 473 222 kr
Summa	**161 922 527 kr**

Styrelsen föreslår att till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel disponeras på följande sätt:	
Utdelning baserad på insatskapitalet	5 815 420 kr
Utdelning baserad på värdet av virkesleveranser	20 000 000 kr
I ny räkning balanseras	136 107 107 kr
Summa	**161 922 527 kr**

Sammanställning över förändringar i eget kapital

Belopp i tkr	*Insatskapital*	*Reservfond*	*Balanserad vinst*
Utgående balans enligt balansräkning tillika ingående balans 2019-01-01	239 859	32 755	73 271
Utdelning baserad på insatskapitalet 2018-12-31			-4 836
Förändring av insatskapital	-4 940	–	–
Överföring till reservfond	-14	14	–
Summa förändringar i eget kapital som inte redovisas i resultaträkningen	-4 954	14	-4 836
Årets resultat	–	–	88 888
Eget kapital 2019-12-31	234 905	32 769	157 322
Utdelning baserad på insatskapitalet 2019-12-31			-5 873
Utdelning baserad på värdet av virkesleveranser 2019			-30 000
Förändring av insatskapital	-2 268	–	–
Överföring till reservfond	-21	21	–
Summa förändringar i eget kapital som inte redovisas i resultaträkningen	-2 289	21	-35 873
Årets resultat	–	–	40 473
Eget kapital 2020-12-31	232 617	32 790	161 923

Resultaträkning

Belopp i tkr	*Not*	**2020/01/01 –2020-12-31**	**2019/01/01 –2019-12-31**
Nettoomsättning	1	3 567 223	3 571 324
Övriga rörelseintäkter	2	3 719	4 985
		3 570 942	**3 576 309**
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-2 514 367	-2 507 047
Övriga externa kostnader	3, 4, 5	-841 835	-850 981
Personalkostnader	5	-166 498	-171 846
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6	-2 534	-4 823
Rörelseresultat		**45 708**	**41 612**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	–	56 897
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	8 632	11 959
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-18 101	-12 842
Resultat efter finansiella poster		**36 239**	**97 626**
Resultat före skatt		**36 239**	**97 626**
Skatt på årets resultat	10	4 234	-8 738
Årets resultat		**40 473**	**88 888**

Balansräkning

Belopp i tkr	*Not*	**2020-12-31**	**2019-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande	*11*	–	452
		–	452
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*12*	13 390	13 390
Nedlagda kostnader på annans fastighet	*13*	7 615	8 279
Maskiner och andra tekniska anläggningar	*14*	137	–
Inventarier, verktyg och installationer	*15*	1 488	1 545
		22 630	23 214
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	*16*	631 597	631 597
Andra långfristiga värdepappersinnehav	*17*	827	827
Uppskjuten skattefordran	*18*	340	263
		632 764	632 687
Summa anläggningstillgångar		**655 394**	**656 353**
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Färdiga varor och handelsvaror		115 063	84 842
		115 063	84 842
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		282 355	329 055
Fordringar hos virkesleverantörer		42 096	31 997
Fordringar hos intresseföretag		164 053	151 198
Skattefordringar		3 107	–
Övriga fordringar		3 295	910
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		9 914	9 485
		504 820	522 645
Kortfristiga placeringar	*19*	1 159 758	1 157 856
Kassa och bank		367 689	275 965
Summa omsättningstillgångar		2 147 330	2 041 308
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 802 724**	**2 697 661**

Balansräkning

Belopp i tkr	*Not*	**2020-12-31**	**2019-12-31**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Insatskapital		232 617	234 905
Reservfond		32 790	32 769
		265 407	267 674
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		121 450	68 434
Årets resultat		40 473	88 888
		161 923	157 322
		427 330	424 996
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder			
Skulder till virkesleverantörer	*20*	392 691	407 500
Övriga skulder		403	394
		393 094	**407 894**
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder			
Skulder till virkesleverantörer		131 277	135 833
Merkonto		1 422 027	1 315 430
		1 553 304	1 451 263
Icke-räntebärande skulder			
Skulder till virkesleverantörer		201 417	197 731
Förskott från kunder		3 627	1 793
Skulder till övriga leverantörer		176 390	161 808
Aktuella skatteskulder		–	4 198
Övriga skulder		8 030	5 928
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	39 532	42 050
		428 996	413 508
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**2 802 724**	**2 697 661**

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	**2020-01-01 –2020-12-31**	**2019-01-01 –2019-12-31**
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	36 239	97 626
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.	649	-5 941
	36 888	91 685
Betald skatt	-9 086	-6 895
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**27 802**	**84 790**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning(-)/minskning(+) av varulager	-31 759	-25 774
Ökning(-)/minskning(+) av rörelsefordringar	26 871	5 384
Ökning(+)/minskning(-) av rörelseskulder	19 686	32 605
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**42 600**	**97 005**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 498	-3 546
Investeringar i finansiella tillgångar	–	-99 018
Avyttring/investering av finansiella tillgångar	1 521	–
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**23**	**-102 564**
Finansieringsverksamheten		
Förändring av insatser	-2 268	-4 940
Förändring av låneskulder	87 241	199 871
Utbetald utdelning	-35 872	-5 999
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**49 101**	**188 932**
Årets kassaflöde	**91 724**	**183 373**
Likvida medel vid årets början	275 965	92 592
Likvida medel vid årets slut	367 689	275 965

Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalys

Belopp i tkr	**2020-01-01 –2020-12-31**	**2019-01-01 –2019-12-31**
Betalda räntor och erhållen utdelning		
Erhållen ränta	245	283
Erlagd ränta	-12 275	-11 093
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.		
Av- och nedskrivningar av tillgångar	4 072	47
Rearesultat avyttring av kortfristiga placeringar	-3 423	-5 988
	649	-5 941
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Kassa och bank	367 689	275 965
	367 689	275 965

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- de har en obetydlig risk för värdefluktuationer
- de kan lätt omvandlas till kassamedel
- de har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten.

Noter

Belopp i tkr	**2020-01-01 –2020-12-31**	**2019-01-01 –2019-12-31**
Not 1 Nettoomsättning per rörelsegren och geografisk marknad		
Nettoomsättning per rörelsegren		
Försäljning av rundvirke	2 479 638	2 472 371
Försäljning av förädlade trävaror	287 102	305 316
Ersättning för avverknings- och övriga tjänster	800 483	793 637
	3 567 223	3 571 324
Nettoomsättning per geografisk marknad		
Sverige	3 555 657	3 571 324
Övriga länder	11 566	–
	3 567 223	3 571 324
Not 2 Övriga rörelseintäkter		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	68	255
Hyresersättningar	428	573
Erhållna bidrag	928	355
Återvunna kundfordringar	547	–
Sale and lease back av arbetsutrustning	–	2 377
Avverkningsintäkt från egen fastighet	849	528
Övrigt	899	897
	3 719	4 985
Not 3 Arvode och kostnadsersättning till revisorer		
KPMG AB [Jesper Sturesson]	554	350
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	228	64
Skatterådgivning	15	3
Förtroendevalda revisorer		
Revisionsuppdrag	84	96

Not 4 Leasingavgifter avseende operationell leasing	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Tillgångar som innehas via operationella leasingavtal		
Minimileasingavgifter	26 500	23 373
Totala leasingkostnader	26 500	23 373
Avtalade framtida minimileaseavgifter avseende icke-uppsägningsbara kontrakt förfaller till betalning:		
• inom ett år	20 553	18 871
• mellan ett och fem år.	19 089	18 885
	39 642	37 756

Not 5 Anställda och personalkostnader

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2020-01-01–2020-12-31		2019-01-01–2019-12-31	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Föreningen	111 541	53 276	112 872	56 750
(varav pensionskostnad)	*1)*	*(13 491)*	*1)*	*(14 856)*

1) Av föreningens pensionskostnader avser 508 tkr (855 tkr) gruppen styrelse och vd. Företagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 0 kr (0 kr).

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga anställda	2020-01-01–2020-12-31		2019-01-01–2019-12-31	
	Styrelse och vd	Övriga anställda	Styrelse och vd	Övriga anställda
Sverige	3 614	107 928	5 605	107 267
Föreningen totalt	3 614	107 928	5 605	107 267

Till verkställande direktörerna har utgått lön med 1 809 340 kr (3 732 700 kr). Löneersättningarna för 2019 avser hela året för båda verkställande direktörer.

Mellanskog har tecknat pensionsförsäkring enligt ITP-plan. För pensionsändamål och sjukförsäkring och så länge anställningen består skall Föreningen årligen erlägga en premie om totalt 30 % på lönegrundande delar överstigande 7,5 inkomstbasbelopp för befattningshavarens räkning i valfritt försäkringsbolag baserad på den pensionsgrundande lönen med 65 års pensionsålder.

Anställningsavtalet gäller med en uppsägningstid om tolv månader vid uppsägning från föreningens sida.I enlighet med föreningsstämmans beslut har till föreningsstyrelsens ledamöter under 2020 utbetalats årsarvoden med sammanlagt 1 165 640 kr (1 157 560 kr).

Ordförandens arvode därav utgjorde 360 720 kr (347 760 kr) i överensstämmelse med föreningsstämmans beslut.

Dessutom har dagarvoden till styrelsen för den kooperativa verksamheten utbetalats med sammanlagt 511 040 kr (737 410 kr), därav till ordföranden 201 005 kr (318 860 kr). Årsarvode till personalrepresentanter har utgått med 83 048 kr (79 752 kr).

Not 6 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Avskrivningar enligt plan fördelade per tillgång		
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten o. liknande	-452	-2 942
Byggnader och mark	–	-1
Nedlagda kostnader på annans fastighet	-1 263	-984
Maskiner och andra tekniska anläggningar	-31	-1
Inventarier, verktyg och installationer	-788	-895
	-2 534	-4 823

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		
Utdelning från Intresseföretag	–	56 897
	–	56 897

Not 8 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		
Nedskrivning/återföring av kortfristiga placeringar	–	4 994
Ränteintäkter, övriga	276	298
Realisationsvinst vid avyttring av värdepapper	8 356	6 667
	8 632	11 959

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter		
Räntekostnader, övriga	-41	-32
Räntekostnader virkesleverantörer/medlemmar	-11 503	-11 791
Realisationsförlust vid avyttring av värdepapper	-4 933	-679
Övrigt	-1 624	-340
	-18 101	-12 842

Not 10 Skatt på årets resultat

		2020-01-01 –2020-12-31		2019-01-01 –2019-12-31
Aktuell skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)				
Aktuell skatt		-3 042		-8 785
Justering av skatt hänförlig till tidigare år *		7 199		–
		4 157		-8 785
*) Skatt hänförlig till 2019 avseende beslutad utdelning på extrastämma 2020.				
Uppskjuten skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader		77		47
		77		47
Total redovisad skattekostnad		4 234		-8 738
Avstämning av effektiv skatt				
	Procent	*Belopp*	*Procent*	*Belopp*
Resultat före skatt		36 239		97 626
Skatt enligt gällande skattesats	21,4%	-7 755	22,0%	-20 892
Ej avdragsgilla kostnader	1,9%	-675	-0,1%	86
Ej skattepliktiga intäkter	0,0%	–	-12,5%	12 176
Skatt avseende tidigare år	-19,9%	7 199	0,0%	–
Övrigt	-15,1%	5 465	0,1%	-84
Redovisad effektiv skatt	-11,7%	4 234	9,6%	-8 738

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten

	2020-12-31	2019-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början och slut	58 949	58 949
	58 949	58 949
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-58 497	-55 555
Årets avskrivning enligt plan	-452	-2 942
	-58 949	-58 497
Redovisat värde vid periodens slut	0	452

Investeringen avser i huvudsak utveckling av ett nytt affärssystem innehållande medlems- och kontraktsregister samt planerings- och avräkningssystem. Systemen togs i drift 2007–2010. Under 2014 har en investering genomförts i en programvarulicens avseende mobilapplikationer, och under 2015–2016 har utvecklingskostnader avseende CRM och Fältapplikationen aktiverats.

Not 12 Byggnader och mark

Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	13 757	13 917
Avyttringar och utrangeringar	–	160
	13 757	13 757
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-367	-458
Avyttringar och utrangeringar	–	93
Årets avskrivning enligt plan	–	1
	-367	-367
Redovisat värde vid periodens slut	13 390	13 390

Not 13 Nedlagda kostnader på annans fastighet	2020-12-31	2020-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	17 101	13 710
Nyanskaffningar	599	3 391
	17 700	17 101
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-8 822	-7 838
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	–	-984
	-8 822	-8 822
Redovisat värde vid periodens slut	8 878	8 279

Not 14 Maskiner och andra tekniska anläggningar		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	1 509	1 509
Nyanskaffningar	168	–
Avyttringar och utrangeringar	-673	–
	1 004	1 509
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-1 509	-1 508
Avyttringar och utrangeringar	673	–
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-31	-1
	-867	-1 509
Redovisat värde vid periodens slut	137	–

Not 15 Inventarier, verktyg och installationer

	2020-12-31	2019-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	20 896	20 896
Nyanskaffningar	731	–
Avyttringar och utrangeringar	-15 776	–
	5 851	20 896
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-19 351	-18 456
Avyttringar och utrangeringar	15 776	–
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	-788	-895
	-4 363	-19 351
Redovisat värde vid periodens slut	1 488	1 545

Not 16 Andelar i intresseföretag

Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	896 139	896 139
	896 139	896 139
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-264 542	-264 542
	-264 542	-264 542
Redovisat värde vid periodens slut	631 597	631 597

Ekonomisk rapport

UTDRAG UR ÅRSREDOVISNINGEN

Spec av föreningens innehav av andelar i intresseföretag			**2020-12-31**
Intresseföretag / org nr, säte	*Justerat EK 1)*	*Andelar / antal i % 2)*	*Redovisat värde i föreningen*
Direkt ägda			
Setra Group AB (publ)	769 000	25 514 401	
556034-8483, Stockholm		49,52	631 447
Övriga, vilande eller av mindre betydelse	–	–	150
			631 597

Spec av föreningens innehav av andelar i intresseföretag			**2019-12-31**
Intresseföretag / org nr, säte	*Justerat EK 1)*	*Andelar / antal i % 2)*	*Redovisat värde i föreningen*
Direkt ägda			
Setra Group AB (publ)	721 900	25 514 401	
556034-8483, Stockholm		49,52	631 447
Övriga, vilande eller av mindre betydelse	–	–	150
			631 597

Se även Not 22 Föreningens ansvarsförbindelser avseende aktieägaravtal.

1) Med justerat eget kapital avses den ägda andelen av företagets egna kapital inkl eget kapitaldelen i obeskattade reserver. Justerat eget kapital är hämtat ur Setra Group AB:s årsredovisning för 2020.

2) Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Not 17 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2020/12/31	2019/12/31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	36 109	36 109
	36 109	36 109
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-35 282	-35 282
	-35 282	-35 282
Redovisat värde vid årets slut	827	827

	2020/12/31		2019/12/31	
Specifikation av värdepapper	*Börsvärde eller motsvarande*	*Redovisat värde*	*Börsvärde eller motsvarande*	*Redovisat värde*
LRF	–	1	–	1
Bostadsrätter	–	485	–	485
Västerdala terminal och järnvägsspår AB		250	–	250
Älgbetesföreningen		50	–	50
Övrigt	–	41	–	41
	–	827	–	827

Not 18 Uppskjuten skattefordran

2020-12-31	*Uppskjuten skattefordran*	*Uppskjuten skatteskuld*	*Netto*
Byggnader och mark	–	660	-660
Temporära skillnader, reserveringar	1 000	–	1 000
Netto uppskjuten skattefordran	1 000	660	340

2019-12-31	*Uppskjuten skattefordran*	*Uppskjuten skatteskuld*	***Netto***
Byggnader och mark	–	660	-660
Temporära skillnader, reserveringar	923	–	923
	923	660	263

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader	*Belopp vid årets ingång*	*Redovisat över resultaträkningen*	*Redovisat mot eget kapital*	*Belopp vid årets utgång*
Byggnader och mark	-660	–	–	-660
Temporära skillnader, reserveringar	923	77	–	1 000
	263	77	–	340

Not 19 Kortfristiga placeringar

	2020/12/31		**2019/12/31**	
Specifikation av värdepapper	*Börsvärde eller motsvarande*	*Redovisat värde*	*Börsvärde eller motsvarande*	*Redovisat värde*
Noterade andelar	1 168 356	1 159 758	1 180 325	1 157 856
Obligationer och certifikat	–	–	–	–
		–	–	–
	1 168 356	1 159 758	1 180 325	1 157 856

Finanspolicy/riskhantering
Föreningen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses fluktuationer i företagets resultat och kassaflöde till följd av förändringar i räntenivåer, refinansierings- och kreditrisker. Föreningens finanspolicy för hantering av finansiella risker har utformats av styrelsen och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten. Ansvaret för koncernens finansiella transaktioner och risker hanteras centralt av föreningens ekonomiavdelning.

Mål
Den övergripande målsättningen med den finansiella verksamheten är att förvalta medlemmarnas innestående kapital samt att sträva efter bästa möjliga finansnetto givet vald kapitalstruktur och risknivå. Målsättningen med hanteringen av likviditetsrisken är att säkerställa Mellanskogs behov av kapital för driften och återbetalningsförmåga av inlåningen från medlemmar/skogsägare.

Målsättningen med hanteringen av kreditrisken är att säkerställa medlemmarnas/skogsägarnas kapital. Målsättningen med skuldförvaltningen är att säkerställa att Mellanskog alltid har tillgång till tillräcklig finansiering till rimlig kostnad. Målsättningen med hanteringen av ränterisken är att begränsa räntefluktuationers negativa påverkan på Mellanskogs finansnetto och resultat. Målsättningen med hanteringen av valutarisken är att begränsa negativa valutafluktuationers påverkan på Mellanskogs resultat.

Upplåning och finansiering
Föreningens huvudsakliga finansiering sker via inlåning från medlemmar/skogsägare. Därutöver kan checkräkningskredit upptas. I övrigt ska ingen långfristig upplåning ske. Kortfristig upplåning kan vid behov ske, dock aldrig för att finansiera anläggningstillgångar.

Riskbegränsningar
Placeringar skall ske med beaktande av kreditrisk, ränterisk, likviditetsrisk, valutarisk och etiska normer.

Förvaltning, ansvar och befogenheter
Vd ansvarar för föreningens löpande medelsförvaltning. Den löpande förvaltningen är delegerad till ekonomichef. Räntesättning och övriga villkor för inlåning från medlemmar/skogsägare bestäms av vd och ekonomichef. Räntesättningen bestäms utifrån omvärldsläget och föreningens behov av finansiering.

Ränterisk
Durationen i totalportföljen bör ligga i intervallet 0–3 år. Längsta tillåtna duration på ett enskilt innehav i ett värdepapper ska vara 6 år.

Operativ risk
Förvaltaren skall ha en god intern kontroll, ändamålsenliga rutiner, system, kontrollåtgärder och rapportering. Förvaltningen skall inte vara personberoende.

Likviditetsrisk
Placeringar ska ske i likvida tillgångar, vilka kan omsättas till likvida medel inom rimlig tid utan oskäliga transaktionskostnader.

Kredit- och motpartsrisk
Köp och försäljning av finansiella instrument får endast genomföras med motparter med advekvat och godkänd verksamhet som står under Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighetstillsyn.

Valutarisk
Avsikten är att merparten av kapitalförvaltningen ska ske i SEK. I de fall eventuella valutaexponeringar uppstår kan dessa säkras med valutaterminer.

Finansieringsrisk
Föreningens finansiering och fortsatta verksamhet är helt beroende av finansiering från medlemmarna.

Not 20 Skulder till virkesleverantörer	**2020-12-31**	**2019-12-31**
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas efter mer än fem år från balansdagen	67 806	80 891

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Löne- och semesterlöneskuld	19 643	18 090
Sociala avgifter inkl. löne- och avkastningsskatt	12 646	12 605
Upplupna rundvirkeskostnader	2 100	3 517
Övriga poster	5 142	7 838
	39 531	42 050

Not 22 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser		
Ställda säkerheter		
Företagsinteckningar	–	–
Ansvarsförbindelser		
Övriga ansvarsförbindelser		
Enligt aktieägaravtal mellan Sveaskog Förvaltnings AB och Skogsägarna Mellanskog ek. för. finns regler om förköp mellan parterna.		

Not 23 Vinstdisposition	
Förslag till disposition av föreningens resultat	
Till 2021 års föreningsstämma står följande medel till förfogande:	
Balanserade vinstmedel	121 449 305
Årets resultat	40 473 222
Summa	**161 922 527**
Styrelsen föreslår att till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel disponeras på följande sätt:	
Utdelning baserad på insatskapitalet	5 815 420
Utdelning baserad på värdet av virkesleveranser	20 000 000
I ny räkning balanseras	136 107 107
Summa	**161 922 527**

VÅRT RÖRELSERESULTAT FÖR 2020 ÄR 46 MKR.

Vi står stadigt

FREDRIK MUNTER, VD

Coronaviruset har skakat samhället och påverkat självklarheter som att kunna resa och mötas. Trots pandemins svåra konsekvenser har den svenska skogssektorn klarat sig väl. Mellanskog summerar ett år med stor medlemsökning och gott rörelseresultat.

GRÖN OMSTÄLLNING SKAPAR MÖJLIGHETER FÖR SKOGSÄGARNA, VÅRA TRÄD BINDER KOLDIOXID OCH LEVERERAR DE KLIMATSMARTA PRODUKTER SOM HELA VÄRLDEN EFTERFRÅGAR.

FOTO: MATILDA KREEM

År 2020 kommer att skriva in sig i historieböckerna. Mellanskog gick in i krisberedskap under våren då samhället stängdes ned. Men de värsta farhågorna, ur föreningens perspektiv, besannades inte och vi kan summera ett gott rörelseresultat och tillväxt i medlemsantal, tjänsteomsättning och virkesvolym. Sjukfrånvaron bland våra medarbetare har varit fortsatt låg och coronaviruset har inte fått fäste på våra arbetsplatser eller vid medlemsmöten.

Mellanskog behövs som mest när osäkerheten är som störst. Under ett år som präglats av granbarkborreangrepp och osäkra marknadsutsikter är medlemsutvecklingen rekordstark. Föreningen har fokuserat på medlemsnytta, och som ett led i den satsningen har medlemspremier på virke införts.

Under året har det varit god fart i det strategiska arbetet. I november infördes en ny organisation med större fokus på samarbete och färre geografiska gränser som ger oss förutsättningar att möta utmaningarna.

Stolta tog Mellanskog emot jämställdhetspriset ”JÄMIX” från Nyckeltalsinstitutet. Ett fint kvitto på att föreningen är på rätt väg, även om mycket arbete återstår.

2020 blev det varmaste år som någonsin uppmätts. I pandemins efterdyningar kommer massiva satsningar för att få fart på världsekonomin. En stor del av pengarna riktas, på goda grunder, mot klimatförbättrande åtgärder. Grön omställning skapar möjligheter för skogsägarna, våra träd binder koldioxid och levererar de klimatsmarta produkter som hela världen efterfrågar.

Efter ett turbulent år ser förutsättningar för 2021 lovande ut och det finns anledning att se ljust på framtiden. Jag är stolt över att vara Mellanskogs vd och känner en stark entusiasm över vad vi kan åstadkomma tillsammans! ●

Mellanskogs ledning under året

FREDRIK MUNTER, VD

Jag älskar att arbeta i och med skogen – och den variation som finns där.

ISABELLE BERGKVIST, PRODUKTIONSCHEF

Jag uppskattar de korta beslutsvägarna – med effektivt lagarbete når vi mål och vision.

HENRIK BOSTRÖM, UTVECKLINGSCHEF

Jag tror på den idéburna organisationen och dess kraft – inte minst i utvecklingsfrågor.

LARS MAGNUSSON, VIRKESCHEF

Jag drivs av att se konkreta resultat.

MATTS SÖDERSTRÖM, SKOGSBRUKSCHEF

Jag jobbar för skogsgårdens lönsamhet, där utveckling och affärer i föreningen återförs som värde för medlemmen.

INGER THORÉN, HR-CHEF

Jag vill bidra till en hållbar och utvecklande arbetsplats.

MARIE WICKBERG, CHEF KOMMUNIKATION OCH NÄRINGSPOLITIK

Jag gillar att jobba med en råvara som kan lösa klimatutmaningen.

LARS SVENSSON, EKONOMICHEF

Jag vill skapa större ekonomiska värden för skogsägarna.

Limpressen i Setras KL–fabrik i Långshyttan är en av världens största.

Mellanskogs revisorer under 2020

KPMG AB
Jesper Sturesson
Auktoriserad revisor

PER-GEORG HOLMQUIST
Stämmovald revisor

NILS-ERIK NILSSON
Stämmovald revisor

Styrelse

KARIN PERERS
ORDFÖRANDE
Jag kämpar för att skogsbruk ska vara lönsamt och hyllas för sin stora klimatnytta.

MIKAEL LÖNN
VICE ORDFÖRANDE
Jag vill vara med att utveckla affärsmässighet och engagemang i en skogskooperativ miljö.

THOMAS ARCTAEDIUS
Jag tror på kooperationens grundidé och vill vara med och förnya den.

ERIKA ERIKSSON
Det är tillsammans som vi skapar bättre förutsättningar för att bruka våra skogar och driva våra företag!

SVEN ERIK HAMMAR
Jag arbetar för större frihet för skogsägarna och stärkt lönsamhet för medlemmarna.

PER-ANDERS HANSSON
Det ska vara fortsatt roligt och fritt att bruka skog – med stärkt lönsamhet!

KARIN MATTSSON
Jag gillar kombinationen av företagande, affärer och påverkansarbete – skog är lokalt och internationellt på samma gång!

LENNART SUNDÉN
Jag vill skapa bättre marknadsförutsättningar i Mellansverige.

MÅRTEN GUSTAVSSON
PERSONALREPRESENTANT
Jag gör mitt yttersta för att vara en god planetskötare och med stor respekt förvalta skogens alla värden utifrån skogsägarens önskemål.

MAGNUS SÄÄF
PERSONALREPRESENTANT
Jag brinner för att förvalta medlemmarnas gröna guld, som är den tydligaste vägen till ett hållbart klimat.

KRISTINA SÖDERSTRÖM
ERSÄTTARE PERSONAL

EMELIE KÄLLEMYR
ERSÄTTARE PERSONAL

2020

VI MÖTS I SKOGEN

Verksamhetsberättelse & hållbarhetsarbete

Vi är Mellanskog – en skogsägarförening som ägs av 27 000 medlemmar. Vår vision är starkare skogsägare och rikare skogar. Det skapar vi bland annat genom att arbeta för god lönsamhet. Vi arbetar också näringspolitiskt för att stärka skogsägarnas ägande- och brukanderätt. Vi vill att skogarna som lämnas till nästa generation ska vara ännu bättre än de skogar vi själva brukar.

MELLANSKOG